

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se
m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se

Yttrande över Översynen av förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter

Er beteckning:

M2020/01705

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län (Länsstyrelsen) tillstyrker översynen av förordningen (2009:907) som ett steg i att uppdatera och utveckla styrningen av miljöledningsfrågorna på myndigheterna.

Länsstyrelsen anser att förslagen i översynen, som syftar till att stärka myndigheternas roll i arbetet för att nå de nationella miljömålen och miljödimensionen av Agenda2030, styr mot målen. Förslagen innebär dock införande av nya begrepp och arbetssätt som till exempel livscykelperspektiv och strategisk miljöbedömning som Naturvårdsverket behöver förtydliga i exempelvis en vägledning. I övrigt ligger fokus på resurshushållning och avfallshantering.

Författningsförslag

Författningsförslaget innehåller förändringar i de flesta skrivningarna i nuvarande förordning. Länsstyrelsens uppfattning är att de större förändringar rör 3, 4, 9, 13 och 15 § § i författningsförslaget. Här nedan presenteras förändringarna och Länsstyrelsens synpunkter på dem.

3 § Direkt miljöpåverkan

3 § Det nya förslaget till skrivning lyder: En myndighet som anges i 22–32 §§ ska inom ramen för sitt ordinarie uppdrag ha ett miljöledningssystem som integrerar miljöhänsyn i *hela* myndighetens verksamhet. *Myndigheten ska ta hänsyn till verksamhetens direkta miljöpåverkan på ett systematiskt sätt i syfte att uppnå ständig förbättring.*

Den största förändringen i översynen

Länsstyrelsen anser att förslaget till ny 3§ innebär den största förändringen i översynen i och med att kravet på att arbeta med indirekt miljöpåverkan tas bort. Istället ska miljöledningsarbetet fokusera på den direkta miljöpåverkan och minimera den.

Datum
2021-03-08

Beteckning
101-68121-2020

Mer tid till arbete med direkt miljöpåverkan

Det nya förslaget frigör mer utrymme för arbete med den direkta miljöpåverkan och att integrera miljöledningsarbetet i den övriga verksamheten. På det viset undviks också viss dubbelrapportering av den indirekta miljöpåverkan som till exempel miljömålsarbetet som har en egen rapportering.

Staten som förebild

Förslaget är också i linje med miljömålsrådets programområde "Staten går före", ett arbete som är under utveckling och som har som målsättning att staten ska/bör gå före i miljöarbetet. Myndigheterna har ett stort ansvar att minimera sin egen påverkan för att kunna vara förebilder. Det gäller att ställa höga hållbarhetskrav i sina upphandlingar och minimera utsläppen från sina resor och transporter. Genom att fokusera miljöledningsarbetet på direkt miljöpåverkan skapas bättre förutsättningar för myndigheterna att hantera den egna miljöpåverkan.

4 § Livscykelperspektiv införs som nytt begrepp

Det nya förslaget till 4 § första stycket lyder: Miljöledningssystemet ska innebära att den miljöpåverkan som verksamhetens interna och externa verksamhet kan ge upphov till är utredd (miljöutredning) *utifrån ett livscykelperspektiv*.

Livscykelperspektiv är ett nytt begrepp i förordningen och det är oklart vad det innebär för miljöledningsarbetet vid myndigheterna. Länsstyrelsen anser att Naturvårdsverket bör tydliggöra, i till exempel en vägledning, vad det innebär att arbeta utifrån ett livscykelperspektiv. Om myndigheterna ska utreda verksamhetens interna och externa miljöpåverkan utifrån ett livscykelperspektiv ska myndigheterna uppdatera sina miljöutredningar för att uppfylla det här kravet.

9 § Krav på styrning och kontroll av miljöledningsarbetet

Det nya förslaget till 9 § lyder: Myndigheter ska säkerställa att planering, genomförande, uppföljning och förbättring av miljöledningssystemet integreras i ordinarie styrmodell och relevanta styrdokument för att

1. säkerställa att **miljöpolicyn** och gällande miljöregler följs,
2. bidra till att minska negativ miljöpåverkan så långt möjligt, och
3. bidra till att nå myndighetens **miljömål**.

Ändringarna till det nya förslaget medför att kravet på handlingsplan tas bort. Det kan leda till att myndigheterna inte ta fram en specifik handlingsplan för miljöledningsarbetet, men det kan också erbjuda större flexibilitet och att integrera åtgärder inom miljöledningsarbetet i andra relevanta styrdokument och system inom organisationen.

Datum
2021-03-08

Beteckning
101-68121-2020

13 § Strategiska inköp

Det nya förslaget till 13 § första stycket lyder: Miljöledningssystemet ska stödja att myndigheten integrerar miljöhänsyn i alla steg av **inköpsprocessen**. Myndigheten ska genomföra en **strategisk miljöbedömning** för att begränsa den negativa miljöpåverkan vid inköp av varor och tjänster.

Enligt 6 kap. miljöbalken ska en strategisk miljöbedömning göras om genomförandet av en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, vilket ska bedömas utifrån fastlagda kriterier. I ett sådant läge ska också en miljökonsekvensbeskrivning tas fram. Länsstyrelsen ifrågasätter om det är detta som avses med uttrycket strategisk miljöbedömning i bestämmelsen. Med hänsyn till att begreppets betydelse är så inarbetat inom miljöarbetet föreslår Länsstyrelsen att uttrycket ändras.

Länsstyrelsen anser även att det är viktigt att kunna jämföra data som myndigheterna rapporterar in gällande strategiska inköp och upphandling. Vidare anser myndigheten att införandet av livscykelperspektivet kan stärka arbetet med resurshushållning och avfallshantering som är den röda tråden i det nya förslaget.

15 § Miljöanpassa verksamheten genom teknik och beteendeförändringar

Naturvårdsverket har föreslagit att 15 § delas upp i två paragrafer enligt nedan:

15 § Miljöledningssystemet ska stödja att myndigheten så långt det är möjligt använder bästa möjliga teknik och verka för beteendeförändringar i syfte att miljöanpassa sin verksamhet

15 a § Miljöledningssystemet ska stödja att myndigheten arbetar systematiskt för att begränsa miljöpåverkan från sina tjänsteresor samt från användning av maskiner och fordon för övriga transporter i myndighetens verksamhet.

I det nya förslaget finns inte kravet att ta fram någon mötes- och resepolicy. Det viktiga blir istället att verka för beteendeförändringar och att begränsa utsläppen från såväl tjänsteresor som arbetsmaskiner, något som är i linje med projektet Fossilfria länsstyrelser som de flesta länsstyrelser har anslutit sig till.

Datum
2021-03-08

Beteckning
101-68121-2020

Konsekvensbeskrivning

Naturvårdsverket föreslår att miljöledningsförordningens bilaga ska utgå och ersättas av en föreskrift som Naturvårdsverket utarbetar i samråd med Energimyndigheten. Anledningen anges vara att myndigheten bedömer att innehållet i myndigheternas årliga miljöledningsrapporteringar bättre kan regleras genom en föreskrift istället för via miljöledningsförordningen. Vidare anser Naturvårdsverket att det är enklare att ändra i en föreskrift jämfört med en förordning samtidigt ska föreskriften ändras när det är välbefogat så att tilltron till den inte påverkas negativt.

Återkoppling på myndigheternas rapportering

Återkoppling lyfts som en viktig faktor för att skapa ledningens och organisations engagemang i miljöledningsfrågorna. Det är viktigt mot bakgrund av att miljöledningsfrågorna prioriteras olika på olika myndigheter. Miljöledningsfrågorna ska vara ett tydligt styrmedel och ett värdefullt verktyg som styr utvecklingen av myndigheternas arbete mot ökad hållbarhet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av Johan von Sydow, länsöverdirektör med miljösamordnare Sofi Zarai som föredragande. I den slutliga handläggningen har även ställföreträdande chef för avdelningen för verksamhetsstöd Eva Nodling och rättsdirektör Mathias Wahlsten deltagit.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.